

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

7 Quænam cadant sub votum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Tertiò, In voto conditionali affectus vouentis non fertur directè in ipsum votum, sed in id quod mediante voto cupit obtinere, vel quod timore obligationis voti cupit vitare. In voto absoluto affectus directè fertur in ipsum votum, etiam si fortè ex alia causa ad illud emittendū moueatur.

Votum conditionale aliud est simpliciter *conditionale*, aliud *pœnale*. *Pœnale* est, quando quis vouet aliquid in pœnam delicti, si fortè in illud inciderit, vt timore oneris voti diligentius sibi caueat. quod potest fieri bifariam; Primò, Si solum voueas pœnam delicti, non autem euitationem; vt, Voueo me daturum eleëmofynam, vel ingressurum Religionem, &c. si inebriatus fuero. & hoc est simplex votum pœnale. vnde talis non peccabit contra votum per ebrietatem; sed purificabitur conditio, & absolute ex voto tenebitur ad pœnam, quam si non præstiterit, tum demum votum violabit. Secundò, Si non solum voueat pœnam in euentum delicti, sed etiam cautionem delicti; vt, Voueo non amplius inebriari, alioquin dabo largam eleëmofynam. hoc votum non est simplex, sed duplex: quia duo vota continet, alterum absolutum de non inebriando; alterum conditionale, de eroganda eleëmofyna. vnde si te inebries, peccabis contra votum absolutum, & purificabitur conditio voti pœnalis.

Votum simplex *conditionale* est, quod non fit sub conditione delicti futuri veluti in pœnam, sed sub alia; v. g. sub conditione mali alicuius diuina ope vitandi, quasi per modum contractus: vt, Voueo Religionis ingressum, si isto morbo curatus fuero. quamuis hoc votum possit accipi tamquam absolutum, si directè ex affectu Religionis sic voueas; & tunc illud si designabit tempus, non conditionem: quo modo sæpè accipi solet, dum dicimus, Voueo ingredi Religionem, si vxor vel mater obierit, &c.

31
3. In simplex & solemne.

Tertiò, In *simplex & solemne*. *Solemne* vocatur, quod susceptioni status immutabilis coniunctum est. quale est illud, quod annexum est ex Ecclesiæ decreto susceptioni Ordinis sacri, per quem immutabiliter dedicatur quis statui ecclesiastico; & illud, quod continetur professione Religionis approbatæ. Ita habetur cap. vnico, de voto & voti redemptione, in Sexto. hæc enim duo, Ordo sacer, & professio Religionis, sunt solemnes quidam actus, à quibus votum solemne dicitur; & certam quamdam vim seu qualitatem ex decreto Ecclesiæ obtinet; nempe quod votum castitatis irritum reddat matrimonium, si attentetur; pauperatis, incapacem faciat dominij; vt infra dicitur cap. 41. dubit. 8. denique quod ægerimè possint laxari.

Simplex est omne aliud votum, etiam si perpetuum sit; quale est etiam professio Religionis non approbatæ.

32
4. In expressum & tacitum.

Quartò diuiditur in *expressum & tacitum*. *Expressum* est, quod verbis dilertis exprimitur. *Tacitum* est, quod censetur fieri eo ipso, quo voluntariè aliquid agitur, cui ipsum connexum est, vel supponitur. tale est quod fit susceptione Ordinis sacri; & gestatione habitus professorum expleto anno probationis; de quo infra capite proximo, dubit. 7.

5. In personale, reale, mixtum.

Quintò diuiditur in *personale, reale, & mixtum*. *Personale* est, vbi promittitur quod personam solam attingit, vt actio aliqua vel omisio.

Reale, quo res aliqua externa promittitur. *Mixtum*, quo vtrumque, v. g. peregrinatio cum obligatione.

Sextò, In *perpetuum & temporale*. Vbi aduerte, in quibusdam pijs Congregationibus emitti votum castitatis & obedientiæ, appellatum perpetuum; non quòd absolute perpetuum sit; sed quia tale est pro tempore, quò in illa Congregatione manserint. vnde tale votum non eget dispensatione; nam hoc ipso, quo egrediuntur, cessat. Vide de his diuisionibus Siluestrum, *Votum* 1. q. 3. Angelum v. *Votum* 1. q. 8. alios.

DUBITATIO VII.

Quænam cadant sub votum.

D. Thomas art. 2.

Respondeo, Vt aliquid sub votum cadat, tria requiri. Primò, Vt sit in nostra potestate. Secundò, Vt sit bonum. Tertiò, Vt sit melius quàm oppositum.

Primò debet esse in nostra potestate: stultè enim quis promittit alteri, quod in eius potestate non est vt fiat vel non fiat; vt si quis voueat se moriturum, aut non moriturum. Hinc fit vt votum de numquam peccando venialiter, non valeat; quia cum auxilio ordinario non est in nostra potestate, omne peccatum veniale vitare. si tamen intenderes te obligare ad vitanda omnia non absolute, sed quantum diuina gratia consequi posses, & humana infirmitas permittit, eatenus esset validum. sicut dum quis vouet ieiunare totum annum; teneatur omnibus diebus, quibus potest, etiam si totum annum explere nequeat. Valet tamen votum de non peccando mortiferè; quia cum auxilio diuino possumus omne peccatum mortiferum per totam vitam cauere. Ob eandem causam valet votum de non mentiendo iocose, de cauenda distractione voluntaria, & similibus, quæ auxilio diuino cauci possunt: quamuis ob rei difficultatem & periculum expediret huiusmodi vota commutari.

Petes, Quando votum non potest integrè impleri, vtrum teneat ad partem quæ potest impleri? Respondeo, Non semper teneris ad partem, sed solum in duobus euentibus. Prior est, quando animus fuit obligandi ad partem, in euentum quo non posses præstare totum. Votum enim obligat secundum intentionem vouentis; vt si voueris extruere templum, eo animo vt si non posses totum, saltem te obstringeres ad partem prout facultates ferrent. Secundò, si dubium sit de animo, consideranda est conditio rei, ad quam te obligasti. In dubio enim interpretanda est obligatio iuxta conditionem obiecti. Non enim potest esse certior regula, vbi non constat de animo vouentis. Itaque si res est talis, vt obligatio ad illam more recepto soleat diuidi, teneris ad partem: si autem non solet diuidi, non teneris ad partem, nisi possis præstare totum, vt si vouisti ieiunium per totum annum, etiam si non possis nisi tertia parte anni, tamen teneris pro illa parte; quia hæc obligatio solet diuidi, tamquam ad diuersa opera per te completa, vt patet in obligatione ieiunij quadagesimalis imposita ab Ecclesia. Si vouisti ieiunare certo die, & nunc non potes abstinerè à carnibus, vel à ientaculo, non teneris etiam

etiam abstinere à cœna; quia hæ obligationes in ieiunio sunt connexæ, nec solent separari. Si uouisti recitare Preces canonicas die Dominico, et si tunc non possis totum ob febrim vel profectio- nem, teneris tamen ad partem, quam commodè potes: quia obligatio est diuidua: sic enim obli- gat Ecclesia. Secus tamen in Officio Defunctorum, & Psalmis Pœnitentialibus, ut notat San- cius lib. 9. de matrimonio disput. 35. Si uouisti extruere templum vel Monasterium, & postea deprehendas te non posse id integrè præstare ob damna rerum tuarum, vel alia de causa, non teneris ad partem; quia est obligatio vnus operis perfecti, quæ non solet diuidi. ita Sancius supra. Hæc intellige, quando dubius est animus; nam si constet de animo, is exequendus est. Si proba- biles in utramque partem habes rationes, potes te conformare utriuslibet parti. Prædicta doctrina applicari etiam potest illis votis in quibus appo- nitur aliqua circumstantia, vel clausula mala, in- differens aut impossibilis. Si enim animus fuit ita adherere illi circumstantiæ, ut sine ea non uolueris te obligare, votum est irritum: si autem non constet de animo, nec probabilis de eo sit coniec- tura, præsumitur non uoluisse inhaerere, utpote circumstantiæ inutili, & alienæ ab obiecto voti. & sic locum habet illa regula Iuris 37. *Utile non debet per inutile uiciari.*

35
2. Ut sit opus bonum.
Secundò, Debet esse *opus bonum*: nemo enim aliquid promittit alteri nisi quod ei gratum est: Deo autem nihil gratum, nisi quod bonum est seu honestum. Per *opus* intelligo etiam operis ab- stinentiam; ut ieiunium, paupertatem, castitatem, in quibus abstinencia aliquorum operum uouetur. res enim externæ non cadunt sub votum, nisi quatenus subsunt liberis actionibus vel omisso- nibus nostris. Itaque votum immediatè est de æctionibus vel omissionibus nostris.

1. Consecr.
de opere
malo.
Votum
Iephre.

Hinc sequitur Primò, Opus quod ex se malum est, non esse materiam voti, ut sacrificare homi- nem: tale fuit votum Iephre, saltem implicite; dum uouit offerre in holocaustum, quidquid primùm ei fieret obuiam reuertenti à uictoria, ut ha- beretur Iudicum 11. nam uilius voti filiam ob- tulit in sacrificium, ut communiter docent Pa- tres. quamuis Lyranus & quidam recentiores ue- lint non obtulisse occasione corporali, sed ciuili dumtaxat, eam ab hominum commercio seclu- dendo. Idem dicendum de operibus, quæ ex ali- qua circumstantia ita mala sunt, ut ea exequi sicut in voto proponuntur, sit peccatum: ut si uoueas eleëmofynam ad obtinendam uindictam, petere enim à Deo auxilium ad priuatam uindictam, est peccatum: item dare eleëmofynam ob illum finem; est enim Deum facere fautorem & opitu- latorem iniquitatis. eadem est ratio si quis in gra- tiarum actionem pro huiusmodi uindicta obren- ta, vel sub conditione illius obtinendæ aliquid Deo uoueat, nam non solum ipso actu uouendi, sed etiam solutione significat Deum esse adiuto- rem operum iniquorum.

Simili modo si uoueas dare eleëmofynam ob vanam gloriam, irritum est votum; quia dare ob hunc finem, malum est. secus uerò si uoueas ali- quid quod non sit peccatum, eo modo, quo in- tendis illud exequi: quamuis enim ex prauo fine te ad illud uouendum applices, ut ita ipsum vo- tum sit peccatum ex fine illo extrinseco; tamen

validum erit votum. ut si quis ex ambitione seu cupiditate Prælatuæ uoueat Religionem; vel ex affectu vanæ gloriæ uoueat adificare templum, Monasterium: uouit enim illa facere absolutè, non autem facere ob prauum finem; quamuis ex affectu prauo finis motus fuerit ad hæc absolutè uolenda & uouenda. etsi enim actus uouendi sit peccatum propter finem prauum, executio tamen voti non est peccatum.

Ut hæc meliùs intelligantur, Notandum est, 36
diobus modis fieri posse ut quis uoueat opus bo- *Dupliciter uoueri potest bonum opus ob malum finem.*
nam ob malum finem. Primò, Si ita uoueat, ut prauus ille finis sit non solum finis voti, sed etiam operis quod uouetur; & tunc votum est ir- ritum: ut si uoueas eleëmofynam ad obtinendam uindictam, aut illicitos amores. opus enim, quod uouetur, nempe datio eleëmofynæ, proponitur exequendum ob prauum finem, nempe ad peten- dam à Deo opem ad malum; quæ petitio pecca- tum est, & blasphemiam continet. Idem dicen- dum; si uoueas sub conditione mali finis obti- nendi, vel in gratiarum actionem pro obtento, ut dictum est. Secundò, Si ita uoueas, ut malus ille finis solum sit finis voti, vel potius applicationis voluntatis ad uouendum: ut si profitearis in Re- ligione ut laudè uiuas: laudè enim uiuere non est finis castitatis, paupertatis & obedientiæ, ut in voto proponitur; (non enim uoues te hæc serua- rum ad illum finem, sed absolutè) uerùm est fi- nis, cur hic & nunc applices te ad actum uouen- di & profitendi: sicut diuitiæ puella & forma sunt finis cur te applices ad matrimonium. unde huiusmodi professio est quidem peccatum, non tamen est irrita: etsi enim fiat ex causa impulsua praua, tamen id quod uouetur, absolutè est bonum, & executio sancta. Caietanus artic. 2. quæst. 88. distinguit hos duos modos in tres; sed si quis benè aduertat, primus & tertius eius modus non distinguuntur, quantum ad præsens negotium.

Ex dictis patet, quid dicendum sit de quibus- *37*
dam votis habentibus turpem conditionem: si enim opus bonum uouetur tanquam medium *Conditio turpis.*
ab obtinendum à Deo malum finem, vel in gra- tiarum actionem pro tali fine obtento, votum erit irritum; nam executio praua est, & blasphe- miam continens. si autem uoueatur non ut me- dium, sed ut quiddam, quod certo euentu malo posito sit consecuturum; sic erit validum; ut, Si in duello inimicum occidero, uoueo me ingres- surum Religionem. non solent tamen homines sic uouere, ut rectè ait Caietanus: sæpè tamen sic uouemus in pœnam prauo operis; ut, Si for- nicatus fuero, uoueo me ingressurum Religio- nem: quod votum est ratum, & posita conditione transit in absolutum.

Quòd si finis non prauus, etsi coniunctus *38*
operi prauo, votum erit validum; etiamsi uoueas *Si finis con- iunctus opere malo.*
opus bonum tanquam medium ad illum finem impetrandum: ut si uoueas eleëmofynam te datu- rum, si ex concubina prolem susceperis, vel si ex duello saluus euaseris: etsi enim malum sit forni- cari, & duellum inire; tamen supposita uoluntate hæc faciendi, non est malum petere à Deo pro- lem, & salutem: unde nec votum eo fine suscipere.

Petes, Quale peccatum sit uouere opus malum.

Respondeo, Si illud opus sit peccatum mor- *39*
tale, votum illius erit mortiferum, idque duplici *Votum op- tis mali,*
ratio peccatum.

ratione; tum propter affectum illius operis, tum ob irreuerentiam seu contumeliam, quæ per tale votum Deo irrogatur. Si opus sit veniale tantum, multi Doctores sentiunt, votum illius esse solum veniale. Ita Siluest. v. Iuramentum 2. q. 7. Sotus lib. 7. de Iustitia q. 1. art. 3. Nauar. cap. 12. num. 33. Primò, Quia materia paruitas videtur excusare. Secundò, Quia impletionalis voti solum venialis est.

Videtur peccatum mortale.

Sed contrarium videtur mihi verius cum Caietano in Summa v. Voti materia. si enim scias esse peccatum, & Deo id voueas, est grauis irreuerentia: nam vel est irritio quadam; vt si promittas alicui tamquam gratum, quod scis esse ingratum: vel implicita blasphemia; quia dum serio promittis Deo, quod scis esse malum, insinuas Deo placere peccatum, eoque coli & honorari. Similis irreuerentia erit, si eodem animo impleas. Confirmatur; Malach. 1. grauitè reprehenduntur qui victimam claudam, cæcam, vel alio defectu notabilem offerebant: quantum magis reprehensibilis esset, qui opus malum illi offerret? Idem dicendum de voto contra consilia: si tamen non voueas vt Deo gratum, sed solum vt te confirmes, sicut fit interdum absque plena mali animaduersione; sic erit solum veniale; vt si dicas, Voueo Deo me numquam te allocuturum, me numquam hanc domum ingressurum. Pari modo solum veniale est si quis huiusmodi propositum iuramento confirmet, vt infra dicemus.

40
2. Confess.
de opere indifferente.

Sequitur Secundò, Opus indifferens, id est, quod neque habet rationem honesti, nec prauum, non cadere sub votum: quia Deo non magis est acceptum illud fieri, quam omitti. v. g. vouisti Deo te numquam ingressurum domum Petri, eò quòd ibi suppetant occasiones peccandi, votum est ratum, quamdiu illæ durant; quia tamdiu abstinere domo illa est honestum & Deo gratum. sublati occasionibus mali, desinit obligatio voti; quia tunc abstinere cæpit esse res adiaphora; quia ratio abstinendi sublata est. si postea rursus incipiat esse bonum, ratione illa priore reuiuifcente, rursus incipiet obligatio voti. Ratio est, Quia votum illud respicit totum tempus vite: vnde incipit vel desinit eius obligatio pro mutatione materiae.

41
Si opus adiaphorum fiat bonum.

Petes, Quid si opus, quod antea, cum voueretur, erat adiaphorum, postea fiat bonum: verbi gratia, vouisti abstinere perpetuò fratrem adibus, ob aliquam offensionem in fratrem, deinde contingat ibi habitare aliquos, quorum consuetudo tibi foret noxia.

Quid si ratio boni mutetur.

Respondeo, Tale votum numquam obligare. Ratio est, Quia ab initio irritum fuit; non enim hoc promissisti Deo quia bonum & ipsi gratum, sed vt te in vindictam fratris in proposito non bono confirmares: vnde et si speciem voti habeat, tamen votum non est. Confirmatur ex regula Iuris 18. Non firmatur tractu temporis, quod de Iure ab initio non subsistit. Secus esset, si boni alicuius intuitu ab initio vouisses, & postea illa boni ratio mutetur in aliam. v. g. vouisti abstinere perpetuò tali domo, ob pericula impunitatis; postea sublati illis periculis succedunt pericula societatis in furtis vel inimicitis. hoc euentu manet obligatio voti, quia periculum peccati & offensionis diuinæ & damnationis manet: & abstinere tali domo manet semper bonum & Deo gratum. Nec refert quòd alterius speciei bonitatem accipiat;

quia vouetur absolute quatenus Deo gratum; non autem præcisè quia huius vel illius speciei bonitatem obtinet.

Tertiò, Requiritur vt id quod vouetur, sit melius quam eius oppositum seu contradictorium. Ratio est, Quia nemo promittit alteri aliquid, cui gratius esse nouit illud non fieri; & si tale quid promitti aliquando contigerit, non est seruandum; nam & ipse promissarius cupit non seruari. cuius ratio est clara, quia omnis promissio fit vt alteri gratificemur; ac proinde debet esse de eo, quod illi est gratius.

Hinc sequitur, votum de non mutuando, de non danda elemosyna; de non ingredienda Religione, de non suscipiendis Ordinibus sacris, non valere; quia contrarium eius, quod vouetur, est ex se melius & Deo acceptius.

Idem dicendum de voto matrimonij incundi. etsi enim possit se quisquam voto astringere ad hanc pauperulam propter Deum ducedam, supposita matrimonij constanti voluntate, (eò quòd perseverante hac voluntate melius fit hanc ducere quam aliam) si tamen eam voluntatem depinat, desinit obligatio voti, quia absolute melius est nullam ducere. Eadem est ratio quorundam aliorum actuum, qui etsi sint actus virtutum, tamen non cadunt absolute sub votum; quia melius est propter Deum illis abstinere, & melioribus incumbere, vt sunt ea, quæ multum implicent mentem rebus inferioribus, v. g. capeffere questuram Reipublica; militiam extra causam Religionis, officium Iudicis, & similia.

Sed difficultas est de eo, qui non potest continere, Vtrum votum matrimonij ad vitandam fornicationem sit validum. Quidam docent validum esse. Ita Caietanus artic. 2. Nauarrus capite 12. num. 43.

Sed verius est, non esse validum absolute; ita vt non possit irritum reddi; sed solum ex suppositione, nempe supposito quòd ipse nolit alia remedia aduersus carnis tentationes adhibere: tamdiu enim obligabitur ex voto ad matrimonium suscipiendum. Quòd si torporem illum excutiat, & alia remedia capeffere velit, iam cessabit illius voti vinculum: quia iam est ei melius non ducere uxorem, quam ducere. Nec puto Auctores supra dictos hoc velle negare.

Pari modo irritum est votum, si voueas te non amplius voturum: melius enim absolute est vouere, quam non vouere. Si tamen aliquis facilius sit ad vouendum, is validè vouere poterit se in posterum non voturum, nisi re prius cum prudente confessorio communicata; melius enim est, præsertim tali homini, vouere ex matura deliberatione cum viro prudente, quam vouere absque huiusmodi deliberatione: vnde hoc ipsum potest cadere sub aliud votum. Quare ad huiusmodi leuitatem comprimendam, aulicis quibusdam, qui mirè se votis intricabant, auctor interdum fui talis voti faciendi, optimo sanè successu: facti enim sunt, post huiusmodi votum numquam amplius aliquid leuiter votiisse; metu violandi illius voti, leuitatem animi ad vouendum retundente. Si tamen post tale votum rursus ex animi leuitate voueret, valeret hoc votum; modò ea consideratio adfit, quæ in aliis rebus ad peccatum mortiferum vel meritum sufficeret. peccaret tamen sic vouendo; quia prius illud votum, quo promiserat Deo

non

non amplius sic vouere, violaret. Fortasse tamen hac violatio non esset mortifera; quia sæpè contingit, vt adhibere vel prætermittere illam maturam deliberationem; non censetur res magni momenti, præsertim quando res, quæ vouetur, facilis est. Simili modo valet votum, quo quis ad serupulos, qui de votis ipsi solent occurrere, arcendos, vouet se non voturum, nisi verbo vel scripto expresserit se vouere; vt docet Siluester v. *Votum* 2. quæst. 7. Angelus *Votum* 3. qu. 4. Richardus distinct. 38. quæst. 3. circa secundum principale.

46 *Opera præcepta.* Petes, Vtrum opera præceptorum cadant sub votum?

Quidam Doctores videntur negare. Probari potest, Primò, Quia votum à Doctores definitur, *Promissio melioris boni ex deliberatione firmata*, vt refert D. Thomas in 4. dist. 39. quæst. 1. art. 1. *Nomine melioris boni* intelligunt opus consilij, seu supererogationis, vt patet ex D. Thoma art. 2. quæst. 88. Secundò, Quia D. Thomas ibidem & art. 2. indicat huiusmodi vota esse solum analogicè vota, vocatque ea vota communia; quæ non propriè, sed generali solum ratione dicantur vota, sicut ea quæ in Baptismo fiunt. Idem docet Richardus eadem dist. circa tertium princip. quæst. 2. Tertio, Ad opera præcepta iam antè obligamur, eaque obligatio est sufficiens; frustra igitur homo sibi inducit vinculum voti. Quarto, Si votum inducit nouum vinculum supra vinculum præcepti; ergo etiam inducet nouum vinculum obligationi prioris voti: & ita si homo centies idem voueat, centuplici obligatione tenebitur; & violando votum, centuplum peccabit, quod est absurdum. Hæc sententia à quibusdam tribuitur Gersoni, & Tabienæ in Summa, v. *Votum*.

47 *Opera præcepti laudabiliter voueri.* Sed contrarium est omnino certum, nempe laudabiliter posse voueri Deo aliquid ad quod præcepto naturali vel positio astringimur, & per tale votum nouum vinculum induci. Colligitur ex D. Thoma quæst. 88. art. 2. vbi dicit, *ea opera, sine quibus salutem consequi nõ possumus, cadere sub votum, quatenus voluntarie fiunt*. Idem expressè docet Durandus in 4. d. 38. qu. 1. num. 6. vbi sic ait: *Bonum necessarium ad quod obligamur ex alterius auctoritate, non pertinet propriè ad votum, cuius obligatio est ex mera voluntate. Verumtamen quia ad idem potest obligari pluribus obligationibus, ideo nihil prohibet quin ad illud ad quod obligamur per præceptum ex alterius auctoritate, obligemur etiam per votum ex propria voluntate. vnde firmiter tenendum est, quod vouens continentiam, & committens fornicationem, peccat dupliciter, videlicet peccato fornicationis & fractione voti*. Idè tenet Richardus supra & ceteri Doctores. Probari potest Primò, Gen. 28. vbi Iacob vouit votum Domino, se illum solum culturum pro Deo, & nullos deos alienos; id enim significant verba illa, *Erit mihi Dominus in Deum*. Secundò, Ex perpetuo vsu Ecclesiæ: vbi non solum vouetur abstinentia à nuptiis, quæ non est præcepta; sed etiam abstinentia ab omnibus illicitis voluptatibus extra matrimonium, quæ omnibus est præcepta. Tertio, Iuramento possumus nouum vinculum inducere ad seruanda ea, ad quæ aliàs tenebamur; cur non etiam voto? Quarto, Si homini debeam ex mutuo vel alio contractu, possum me rursus illi ad idem

promissione obstringere: ergo similiter possum in ijs quæ Deo debemus. Denique opera præcepta sunt Deo gratissima: ergo possunt illi promitti, & hæc promissio nouum vinculum adferet. sicut enim creditor pluribus titulis potest idem exigere à debitore; ita debitor potest se pluribus nominibus ad idem obstringere.

Ad Primum Respondeo, Doctores facere vim in nomine *voti*, quasi eo significetur promissio rei liberæ, quam aliàs non tenemur præstare: concedunt tamen induci nouam obligationem; & rem præceptam cadere sub votum, si consideretur non vt est iam debita, sed vt est in nostra potestate eam facere vel omittere.

Ad Secundum: D. Thomas solum vult dicere, promissionem illam, quæ fit in Baptismo, esse analogicè votum. nam ipsius sententiã posse rem præceptam absolutè sub verum votum cadere, patet artic. 2.

Ad Tertium: Etsi obligatio præcepti sit absolute sufficiens ad nos inducendos in eius obsequium; sæpè tamen expedit vinculum voti superinducitur vt languidam voluntatem nostram magis in bono firmemus, & à præcepti violatione auertamus; tum vt plus mereamur, dum duplici de causa facimus, duplicemque virtutis rationem intuemur.

Ad Quartum responderi potest Primò, Si is qui secundo idem vouet, intendat se nouo modo obstringere, concedi potest fore nouam obligationem, etsi eiusdem speciei; vel certè priorem intra eandem speciem auctum iri; sicque futurum vt duplum peccet, si violet. Vnde probabile est, Religiosum sacerdotem, si peccet contra votum castitatis, duplicem malitiam contra votum committere. Si tamen non intendat sibi nouam obligationem inducere, sed solum renouare priorem, ad excitandum spiritum, sic non iudicetur noua obligatio, nec crescat prior intra eandem speciem; quia votum non operatur vltra intentionem vouentis.

Respondeo Secundò, Esse disparem rationem. Aliud enim est vinculum præcepti, aliud voti, & diuersa ratione vtrumque nititur: sicut aliud est esse debitorem ex præcepto Iudicis, aliud ex propria promissione, vel stipulatione. vnde obligationi præcepti facile noua obligatio ex voto superuenire potest.

Cum autem aliquid ex promissione cuiuspiam est debitum, si idem secundo illi promittatur, non nascitur nouum vinculum, aut nouum ius; sicut neque cum idem secundo alicui donatur vel venditur; nam primus actus omnem effectum, quem habere potest, iam posuit: ac proinde secundus non potest aliquid noui causare; sed solum confirmat & approbat obligationem & ius inductum per priorem. Vnde sequitur, non esse duplex peccatum, neque ita augeri intra eandem speciem vt æquiualeat duabus voti violationibus. vide infra lib. 4. cap. 3. dub. 12.

Ex dictis patet, omnia ea sub votum cadere, quæ gratiora sunt Deo, quam ipsorum opposita; qualia sunt omnia opera consilij, siue consistant in actione positua, siue in omissione aliqua. Similiter opera omnia præceptorum; quamquam hæc non dicantur ita propriè materia voti, sicut ea quæ sunt consilij.